

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Deres ref.:
202210449-7Vår ref.:
24/98 - 12 / CHRIOP-NESDato:
27.02.2024**Høringsuttalelse Nes kommune - NVE saksnr. 202210449 - Vurdering av konsesjonsplikt ved økt slukeevne i Funnefoss kraftverk**

Nes kommune viser til høringsbrev datert 12.1.2024. Vi viser også til epostkorrespondanse den 20.2.2024 der Nes kommune fikk innvilget utsatt høringsfrist til 27.2.2024.

Bakgrunn

NVE har mottatt melding fra Glomma Kraftproduksjon AS om vurdering av konsesjonsplikt for økt slukeevne i Funnefoss kraftverk.

Glomma Kraftproduksjon AS planlegger en nødvendig rehabilitering av turbiner og generator med tilhørende deler på Funnefoss kraftverk ved Oppaker i Nes kommune. Bakgrunnen er at maskinene/utstyret er av eldre dato. Det oppgis at oppgraderingen må gjennomføres innen 5-7 år. En utsettelse av arbeidet kan føre til generatorhavari med antatt større produksjonstap.

I forbindelse med rehabiliteringen har Glomma Kraftproduksjon AS også sett på muligheter for økt ytelse og produksjon, da en ren utskiftning av komponenter vil innebære samme kostnader uten gevinsten med økt kraftproduksjon og inntjening. Tiltaket vil innebære en økning i maksimal slukeevne på 18 % (fra 440 m³/s til 520 m³/s). Installert maksimaleffekt vil øke med 20 % (fra 40 MW til 48 MW). Midlere årsproduksjon er beregnet å øke med 11 % (fra 205 GWh til 228 GWh).

NVE skal på bakgrunn av meldingen fra Glomma Kraftproduksjon AS vurdere om den økte slukeevnen gir skade og ulempe av en slik betydning for allmenne interesser at det oppstår konsesjonsplikt etter vannressursloven.

NVE ber kommunen informere om kjente allmenne interesser blir berørt av tiltaket. Det oppgis i høringsbrevet at det også er av interesse å få informasjon om bl.a. planstatus.

Nes kommunes høringsinnspill

Nes kommune har følgende innspill til høringen:

Generell/overordnet vurdering

Generelt stiller Nes kommune seg positiv til det planlagte tiltaket. Flere utredninger, bl.a. «Kraftløftet Oslo og Akershus» (rapport datert 27.11.2023), i regi av LO, NHO og regjeringen, viser at samfunnet i årene framover vil ha et stort behov for mer fornybar energi. Oppgradering av eksisterende vannkraftverk kan bidra til dette.

Samtidig mener Nes kommune at det er svært viktig å i størst mulig grad begrense de negative konsekvensene som tiltaket kan medføre. Nes kommune mener at det bl.a. må stilles krav til løsninger som gir trygg og god opp- og nedvandring for fisk. I tillegg er det viktig at tiltaket ikke medfører økt fare for erosjon nedstrøms, og at dette overvåkes og at det ved behov iverksettes avbøtende tiltak.

Temaene er nærmere kommentert under, i tillegg til informasjon om planstatus.

Økologi/fiskevandring

I høringsdokumentene er det oppgitt at oppgraderingen ikke vil påvirke vannføringsforholdene oppstrøms, og at det kun vil være minimale virkninger på vannføringsforholdene nedstrøms. Den største endringen er oppgitt å være at mer vann vil gå gjennom turbinene, i stedet for gjennom flomlukene. Glomma Kraftproduksjon AS konkluderer med at tiltaket antas å ikke gi vesentlige negative effekter for rødlistede arter og fiskevandring.

Dersom mer vann vil gå gjennom turbinene, er Nes kommunes vurdering at oppgraderingen kan gi økt fare for at fisk skades eller omkommer ved nedvandring sammenlignet med dagens situasjon.

Slik vi tolker informasjonen i høringsdokumentene kan økt vannuttak også føre til lengre perioder med lav vannføring/tørre forhold nedstrøms kraftverket (i området mellom kraftverket og utløp av 450 meter lang kanal) i tørre år, sammenlignet med dagens situasjon.

For opplysninger om relevante vannforekomster og økologisk tilstand/klassifisering viser vi til høringsuttalelse fra Statsforvalteren i Oslo og Viken.

Nes kommune er deltakerkommune i Vannområde Øyeren. Daglig leder i vannområdet mottar kopi av dette brevet.

Geoteknikk/erosjon og sedimentering

En økt slukeevne i kraftverket vil føre til at mer vann vil gå gjennom turbinene og videre gjennom utslippskanal. Det er opplyst i høringsdokumentene at dette etter all sannsynlighet ikke vil påvirke elvebredden nedstrøms utløpskanalen, da elvebredden her hovedsakelig består av fjell.

Det er videre opplyst at det er usikkert hvordan strømningsendringene vil påvirke sedimentene ved utløpskanal. Det er mulig at elveprofil endres noe, men Glomma Kraftproduksjon AS vurderer det som lite sannsynlig at endringene blir av betydning.

Nes kommune vurderer at det er en del usikkerheter knyttet til disse momentene. For å være på den sikre siden mener vi at det bør stilles krav om å overvåke situasjonen og, ved behov, krav om å iverksette avbøtende tiltak.

Planstatus

Området ved Funnefoss kraftverk foreligger uregulert. Vår kommuneplans arealdel er til revidering, og er fremmet til vedtak i mars 2024. Vi uttaler det påfølgende med bakgrunn i ny arealdel siden den er nært forestående til vedtak:

I kommuneplanens arealdel er områdene tilhørende Akershus Energi foreslått avsatt som «Andre typer bebyggelse og anlegg» spesifisert til «Energianlegg». Dette gjelder for kraftstasjonen, dam med

veg over dammen og tilstøtende areal til dammen på nordsiden av elva. Se vedlegg for kartutsnitt for ny arealdel. Til informasjon opplyses det at samme område i gjeldende arealdel er avsatt til «Næringsvirksomhet». Selve dammen inngår ikke i dette formålet.

Øvrige arealer i området er avsatt som følger:

Industri/næringsbebyggelse på nordsiden av Glomma er avsatt til «Næringsvirksomhet». På begge sider av Glomma er det nedstrøms damanlegget avsatt tre områder med «Friområde». Noe også til «bolig», samt «offentlig/privat tjenesteyting». Området for tjenesteyting er for Funnefoss industriarbeidermuseum. Friområdene på nordsiden er tilknyttet det statlig sikrede friluftsområdet Funnefoss.

Andre kommentarer

Nes kommune har også vurdert opplysninger i høringsdokumentene innenfor temaene flom, landbruk, friluftslivsinteresser og verdifulle naturtyper/rødlistede arter. Vi har ingen vesentlige tilleggsopplysninger til dette.

Når det gjelder friluftslivsinteresser/brukerinteresser og omtale av fiskebestand/fiskeaktivitet på s. 15 i høringsdokumentet, viser vi til vårt innspill over vedr. økologi/fiskevandring. Nes kommune støtter også vurderinger gjort av Akershus fylkeskommune i deres høringsinnspill vedr. behov for sikringstiltak under og i etterkant av tiltaket, samt viktigheten av god informasjon til befolkningen og brukere av området og tilpasning av tidspunkt for anleggsarbeid.

Med hilsen

Caroline Salberg Rødfoss
Kommunalsjef

Christine Oppegaard
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Kopi til

Akershus Fylkeskommune	Schweigaards gate 4	0185	Oslo
Statsforvalteren i Oslo og Viken	Postboks 325	1502	MOSS
Vannområde Øyeren v/Kristian Moseby	PB 114	2151	ÅRNES

Vedlegg

Vedlegg_Kartutsnitt Arealdel Funnefoss